

ZAMONAVIY KIIYIMLARDA USLUBLARNING TAXLILI

Tursunova Xilola Shuxratjon qizi

Farg'ona davlat texnika universiteti

Yengil sanoat muhandisligi kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotasiya. *Ushbu maqolada zamonaviy modada uslublarning o'rni va rivojlanishi davrlari haqida ma'lumot beriladi. Har bir uslublarning ma'nosi keltirib o'tilgan. Shu bilan bir qatorda, insoniyat tarixida modaning yaratilishi tarixi, uslublarning kelib chiqish sabablari, modaning yaratilishdagi guruh turlari, kolleksiya to'plamlari, taraqqiyotining asosiy bosqichlari haqida yozilgan.*

Kalit so'zlar: *moda, libos, uslub, antik davr, aksessuarlar, an'analar, ranglar kontrasti, ommoviy san'at.*

Annotation. *This article provides information about the role of styles and periods of development in modern fashion. The meaning of each style is mentioned. In addition, the creation of fashion in human history, the reasons for the origin of styles, the types of groups in the creation of fashion, collections and the main stages of development have been written.*

Key words: *fashion, clothes, style, antiquity, accessories, traditions, the contrast between colours, common art.*

Аннотация. *В этой современной пословице говорится об методах моды постепенной расположении их развитии и понятие по времени каждого методов по отдельности. На ряду этим объясняется, как появился в истории человечества эти моды. Появление причин метод, виды групп и сборник коллекций и написание развития основных этап.*

Ключ слов: *мода, одежда, античное время, аксессуары, традиции, цветные гаммы, общественное искусства*

Ijtimoiy hayotda libosning o'rni. Libos inson ziynatidir. Tarixiy voqealarning guvohligi natijasida libos tarixini o'rganar ekanmiz davrlarning rivojlanish barobarida liboslar ham har bir davrda, davlatning ijtimoiy sohada qay pog'anada turganidan guvohlik beradi. Bugungi kundagi zamonaviy modaning rivojlanishida davrlar osha davom etib kelayotgan, moda olamida buyuk bo'lgan dizaynerlarning o'rni beqiyosdir. Moda o'zi nima? Bugungi kunda moda haqida, uning kelib chiqishi va qanday hususiyatlarga egaligi, qay tarzda hayotimizga kirib kelishi haqida fikr bildirayotganda, moda kabi

hodisaning turmushimizning barcha jabhalarini egallaganligi hamda iste'molchilik jamiyatida endi modaning o'zi turmush tarziga aylanayotganligi hech kimda shubha tug'dirmasa kerak. Moda tili lug'atining tarkibida o'zak va tub ma'noli atamalar, keng tarqalgan nomlar, tushunchalar, so'zlarning asosiy mazmuni ustida to'xtalib o'taylik. Moda (frans. meyor, usul ma'nosida) - bu inson faoliyatining ixtiyoriy sohasida: san'at, kiyinish, xulq-atvor va boshqa sohalarda ma'lum shakllarning tinmay o'zgarishidir. Xalq turmushining boshqa sohalari singari milliy liboslarni o'rganish har bir ellatning etnik tarixi va madaniyatini, uning boshqa xalqlar bilan o'zaro aloqalarini tatbiq etish bilan chambarchas bog'liqdir. U moddiy va ma'naviy yodgorliklar ichida xalqlarning milliy o'ziga xosligini aks ettiruvchi va etnik belgilarini ko'rsatuvchi mezon ham hisoblanadi. Shu ma'noda modada uslub tushunchasiga to'xtalib o'tsak. Uslub – qandaydir vaqt oralig'idagi badiiy ifodalanishda umumiy vosita va usullardan foydalanishdir. Zamonaviy kiyim modasida, libos dizaynida ham o'ziga xos yo'nalish, oqim va uslublar mavjud.

Klassik uslub (mumtoz uslub, mumtoz kostum, mumtoz moda) — shunday kiyimlar borki, inson didi, talablari, qiziqishlari, odatlarining o'zgarishiga qaramay, ular ma'lum ma'noda o'zgarishsiz qolaveradi. Mumtoz modaga taalluqli va hatto ba'zan mumtoz moda deb ataluvchi ingliz kostumi ana shunday kiyimlardandir.

Romantik uslub — o'tgan asrlar bezaklarining barcha turini (xilini) o'z ichiga olgan: to'rlar, nozik kashtalar, gullar, burmalar, pirpiraklar, qo'sh etaklar, bantlar. Bu uslubdagi kiyimlar uchun murakkab bichim; chiroyli, kiyim hashamdorligini oshiruvchi, ammo amaliylik jihatida oz bo'lgan detallar; nafis yoki murakkab ranglar; matolarning g'ayrioddiy fakturalari xosdir. An'anaga ko'ra oqshom liboslari romantik uslubda tikiladi.

Folklor uslub- yoki etno-uslub — zamonaviy kiyimda milliy yoki an'anaviy libos elementlarining ishlatilishi. Boshqacha qilib aytganda, milliy libos asosida zamonaviy kiyimni uslublashtirish. Bunda libos ansambli butunlay yoki uning bir qismi uslublashtirilishi mumkin. Ba'zan esa modellarga an'anaviy libosning rosmi haqiqiy elementlari kiritilishi mumkin.

Etno uslub - bu shunday uslubki, unda dunyo xalqlarining harakteri namoyon bo'ladi. Etnik komponent u yoki bu mamlakat uchun hos bo'lgan kiyim predmeti yoki poyabzalida ham (masalan: Meksikada pancho yopinchiqlar), aksessuarlar, ham shu libos elementlari (masalan: naqshlar) bo'lishi mumkin.

1-rasm kiyimlarda gotika uslubi

Sport uslubi – bu uslub professional va havaskor sportchilarning gigiyenik va qulaylik jihatidan mukammal va chiroyli kiyimining modaga ta’siri va ommalashuvi oqibatida tug’ilgan. Sodda konstruksiyalar, nisbatan arzon materiallar (sintetik materiallar va sun’iy charm bundan mustasno emas) qulaylik, universallik, yorqin ranglar, turli yozuvlarning bezak sifatida qo’llanishi sport uslubining tashkil etuvchilaridir. Bu yerda sport kiyimi va sport uslubidagi kiyimni farqlash darkor. Agar sport kiyimi professional va havaskor sportchilarning ma’lum sport turi bilan shug’ullanishlari uchun mo’ljallangan maxsus kiyim bo’lsa, sport uslubidagi kiyimlar esa mo’ljallanganligi va badiiy yechimiga qarab yo kundalik kiyim, yo uy ichi kiyimi, yoki dam olish kiyimi va hatto bashang kiyim ham bo’lishi mumkin.

Disko uslub – yoshlar libosidagi kichik bir uslubiy oqimcha. Disko uslubidagi ko’ylak va kostumlarning ishlatilish maqsadi juda tor, ya’ni faqat diskotekaga borish va raqs tushish. Aksariyat bu liboslar yarqiroq, “baqiroq” va olachalpoq bo’ladi. Trikotajdan ham foydalaniladi. Ularning shakli, bichimi shu davrdagi modaning talabiga mos o’zgaruvchan. Disko-ko’ylak (yoki diskotek-ko’ylak) bu raqs va o’yinning tantanavor libosidir. Uniseks (frans.) yoki oneseks (nem.) – bu so’zlarning tarjimasi bir jinsli yoki jinsdan tashqari ma’nosini bildiradi. Oddiy qilib aytilsa, bu shunday uslubdagi kiyimki, uni erkaklar ham, ayollar ham kiyaveradi. Jinsi kiyimlari buning uchun yorqin misoldir. Ham erkak, ham ayolning libosiga kiruvchi bunday kiyimlar keyingi paytda ancha ommalashgan: sviter, poluver, kurtka va hokazolar.

Retro uslub – zamonaviy modaning o’tgan zamonlar modasidan amalga oshiradigan mayda-chuyda “o’g’irliklari” shunday deb ataladi. Masalan, XX asrning 80-yillarida moda 20–50-yillardagi liboslarning ayrim g’oyalarini o’zlashtirishni odat qilgan. Albatta, bunda detallarning ko’rinishi ancha-muncha

o'zgartiriladi, zamonaviylashtiriladi. Har holda, bu ishni uslub emas, uslublashtirish, desa ham bo'ladi.

2-rasm. Retro uslubidagi kiyimlar

Pijama uslubi. Qachonlardir kamzul va shimdan iborat bo'lgan kiyim, ya'ni pijama asosan erkaklarning kechasi kiyib yotishi uchun ishlatilar edi. Keyin u ayollar libosiga ham qo'shildi. Ammo pijama o'ziga xos uslubdagi ust kiyimi yaratilishiga turtki bo'ldi. Aslida, ular ayollar libosidagi eng odatiy shim, bluzka (kofta), jaket va hokazolar bo'lib, faqat hajmi ancha keng, qomat qiyofasi berilmagan (qomatlashtirilmagan) va ehtimol, xuddi shu tufayli juda qulay kiyimga aylangan. Keng, qo'yma cho'ntaklari bo'lib, yirik, yapasqi katta tugmalari serob kiyimdir.

Matroscha (dengizcha) uslubdagi kiyim (goll. "matros" - kemadagi eng quyi lavozimdagi ishchi yoki askar) - kiyimlar ichida mutlaqo o'ziga xos go'zallikka ega kiyimlardan biri. Vaqti-vaqti bilan yo'qolib, ikkinchi o'ringa o'tib qolsa-da, yangi zamon talabining shakl va proporsiyalarini o'zlashtirib, yana modaga kirib kelaveradi. Asosiy xususiyatlari, taxlamali yoki qisman taxlamali yubka, matroscha keng yoqali bluzka (kofta) yoki yo'l-yo'l mayka bilan kiyiluvchi jaket. Tasmalar va dengizcha nishonlar bezak sifatida ishlatiladi. Oq, ko'k ranglar albatta bo'lishi lozim. Safari (arabcha so'zdan kelib chiqqan, "safari" ma'nosida) — Yevropada bu Afrikaning ichkarisiga yurish, savannaga yoki junglilarga ovga borish mazmunida ishlatiladi.

Op-art (ingl. "optikal art" – optik san'at) – ranglar kontrasti, kesishuvchi egri chiziqlar yordamida hosil bo'luvchi illuziyalar ishtirokida rangtasvir, grafika asarlari yoki liboslar yaratish yo'nalishi. Kiyimda bunday illuziyalar juda ko'p ishlatiladi.

Pop-art (ingl. "popular art" – populyar, ommaviy san'at) - XX asrning 50-yillari ikkinchi yarmida AQSH va Buyuk Britaniyada paydo bo'lgan badiiy oqim; kompozitsiyalar real buyumlar, fotorasm, reproduksiya hamda illustratsiyalarni o'z ichiga olishi mumkin. Avangard (frans. "oldinda yuruvchi")

ma'nosida) – yangicha ko'rinishdagi, oldingilarini inkor etuvchi, ommabop buyumlarga qarama qarshisini tanlovchi oqim. Belyo uslubi – retro uslubining ko'rinishlaridan biri. Och rangdagi shoyi va paxta matosidan kishilik uchun tikilgan ko'ylak, bluzka va sarafanlar. Ular tagdo'zi, guldo'zi kashta yoki oddiy to'rdo'z, ko'zko'z gul, ingichka gul chok bilan hashamlanadi. Ayollar ich ko'yagini shunday bezaganlari uchun uslubning nomi ham shundan tarqagan.

Graffiti – 60-yillardagi pop-artning o'ziga xos davomi. Yozgi maykalar, jinsi kostumlari kashta, “shahar folklori” mavzularidagi bosma rasmlar, bolalar chizgan rasmga o'xshatmalar, turli matnlar va yozuvlar bilan bezaladi. Jinsi modasi va jinsi uslubidagi kiyim. Kurtkalar (astarli, astarsiz, paxtali, mo'ynali), shim, ko'ylak, yubka, bosh kiyim, sumka va hatto poyabzal va paltolarning ham jinsi matosidan tikilishi.

FOYDALANILGA ADABIYOTLAR

1. Tursunova X Sh, BB Nizamova, SR Mamatqulova. Analysis Of The Range Of Modern Women's Coats, 2021
2. MM Ulugboboyeva, X Sh Tursunova. Ways to solve problems in the production of knit wear. 2021
3. Mamatqulova Saida Raxmatovna, Xilola Shuxratjon qizi Tursunova. Analysis of women's clothes sewing-a study to develop a norm of time spent on the technological process of knitting production. 2022
4. F.Otaxonaova. Zamonaviy liboslarni modellashtirish.qo'llanma. G'.G'ulom nomidagi nashriyot.2013.
5. U.M.Xodjayeva. milliy yoki an'anaviy xalq liboslari ijod manbaasi sifatida.T.2014. 3. Muzropova G.M. “Amaliy san'atda naqshlar semantikasi”.Zamonaviy san'at. Hunardan falsafagacha. Ego IV. Ilmiy konfrensiya.